

**ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΑΘΕΣΗ ΣΚΕΨΕΩΝ ΣΤΕ
ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ 3.099 έως 3.114/2017**

Ζήτημα: Ακύρωση παραπομπής σε εξεταστική δοκιμασία των πτυχιούχων νομικής της αλλοδαπής με περιεχόμενο σπουδών το ελληνικό δίκαιο, των οποίων τα πτυχία έχουν κριθεί ισότιμα και αντίστοιχα από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

Σκέψη 2:

- ...ζητείται η ακύρωση της ... με την οποία κρίθηκε ότι ο αιτών πληροί μερικώς τις προϋποθέσεις εγγραφής στο μητρώο ασκουμένων...

Σκέψη 3:

- ...η υπόθεση εισάγεται στο Γ' Τμήμα με επταμελή σύνθεση κατόπιν της ...παραπεμπτικής απόφασης Τμήματος με πενταμελή σύνθεση λόγω σπουδαιότητας...

Σκέψη 4:

- ...ο αιτών ζήτησε με την αίτηση να εγγραφεί στο βιβλίο ασκουμένων του ΔΣΑ, επικαλούμενος ως τίτλο σπουδών πτυχίο νομικής από και προσκομίζοντας την πράξη του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. περί αναγνώρισης του ανωτέρου πτυχίου ως ισότιμου και αντίστοιχου...
- ...η Επιτροπή Αξιολόγησης... ..απέρριψε το αίτημα για άμεση εγγραφή... ..και παρέπεμψε στην Επιτροπή Δοκιμασίας Επάρκειας... ..προκειμένου να αποδείξει τις γνώσεις του στο πεδίο του Δικαίου καιΔικονομίας...
- ...ο αιτών πληροί μερικώς τις προϋποθέσεις εγγραφής... ..διαπιστώθηκε ότι δεν υπάρχει αντιστοιχία των επαγγελματικών του προσόντων, ως προς την αναγκαία γνώση επί των ανωτέρω κλάδων δικαίου, προκειμένου να ανταπεξέλθει στα καθήκοντα ασκουμένου...
- ...αίτηση θεραπείας... ..απορρίφθηκε... ..χωρίς νέα έρευνα (σκέψη 6)...

Σκέψη 5:

- ...(αναφορά στη νομοθεσία) καθορίστηκαν ειδικές προϋποθέσεις άσκησης κατόχων τίτλων πανεπιστημίων της αλλοδαπής...

Σκέψη 7:

- ...η Επιτροπή Αξιολόγησης αποτελεί συλλογικό όργανο της Διοίκησης, υποκείμενο στον Υπουργό Δικαιοσύνης..., ...ο οποίος εποπτεύει του Δικηγορικούς Συλλόγους...
- ...ο Υπουργός... ..νομιμοποιείται παθητικώς ως κύριος διάδικος...
- ... ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών μη νομίμως παρέστη ως καθού κύριος διάδικος, του οποίου δεν προσβάλλεται πράξη...
- ...ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών με έννομο συμφέρον και εν γένει παραδεκτώς παρεμβαίνει υπέρ του κύρους των προσβαλλομένων (άρθρο 90 περ. ζ' του Κώδικα Δικηγόρων... (ζήτημα που ενδιαφέρει τα μέλη του ή το δικηγορικό σώμα, ήτοι θίγει τα συμφέροντα των μελών ως επαγγελματικής τάξης)...

Σκέψη 9:

- ...η παρέμβαση της Ολομέλειας ασκείται παραδεκτώς και από την άποψη του εννόμου συμφέροντος (άρθρο 134 παρ. 1 του Κώδικα Δικηγόρων: δυνατότητα συλλογικής εκπροσώπησης του δικηγορικού σώματος)...
- ... η παρέμβαση των Δικηγορικών Συλλόγων... ..ασκείται παραδεκτώς και από την άποψη του εννόμου συμφέροντος (άρθρο 90 περ. ζ' του Κώδικα Δικηγόρων: ζήτημα που ενδιαφέρει τα μέλη του ή το δικηγορικό σώμα, ήτοι θίγει τα συμφέροντα των μελών ως

επαγγελματικής τάξης)..., ...λαμβανομένου υπόψη ότι ο ασκούμενος δικηγόρος έχει δυνατότητα να εγγραφεί σε άλλο δικηγορικό σύλλογο... και ...ο δικηγόρος έχει δικαίωμα να ασκεί επάγγελμα όχι μόνο στην περιφέρεια του δικηγορικού συλλόγου που είναι μέλος...

Σκέψη 11:

- ...όταν κράτος μέλος τη Ένωσης (κράτος υποδοχής) εξετάζει αν θα επιτρέψει σε κοινοτικό υπήκοο... ..την άσκηση επαγγέλματος για την οποία, κατά τη νομοθεσία του κράτους αυτού, απαιτούνται προσόντα πιστοποιούμενα με την κατοχή ορισμένου τίτλου, οι αρμόδιες αρχές υποχρεούνται να λαμβάνουν υπόψη τους τίτλους τους οποίους έχει αποκτήσει ο ενδιαφερόμενος σε άλλο κράτος μέλος (κράτος προέλευσης) και οι οποίοι συνιστούν νόμιμη προϋπόθεση για την άσκηση του ιδίου επαγγέλματος στο κράτος εκείνο...
- ...το κράτος υποδοχής πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να εξετάζει τους εν λόγω τίτλους, να συγκρίνει τις ικανότητες που πιστοποιούνται με αυτούς προς τα αντίστοιχα προσόντα που απαιτούνται κατά τη δική του νομοθεσία για το συγκεκριμένο επάγγελμα και, ανάλογα με το αποτέλεσμα της σύγκρισης, είτε (επί αντιστοιχίας των προσόντων) να επιτρέπει άνευ άλλου την πρόσβαση στο επάγγελμα, είτε (επί μερικής μόνον αντιστοιχίας) να αξιώνει από τον ενδιαφερόμενο να αποδείξει ότι έχει συμπληρώσει με άλλους τρόπους τα υπολειπόμενα προσόντα...
- ...τα ανωτέρω ισχύουν και στην περίπτωση δικηγόρων και ασκουμένων δικηγόρων...
- ...η αρμόδια αρχή του κράτους υποδοχής οφείλει να λάβει υπόψη τους εν λόγω τίτλους και, συνεκτιμώντας τους στο πλαίσιο συνολικής αξιολόγησης της εκπαίδευσης και των εν γένει προσόντων του αιτούντος, να εξακριβώσει αν και κατά πόσον οι γνώσεις που πιστοποιούνται με τους τίτλους αυτούς και τα κτηθέντα στο κράτος προέλευσης προσόντα ή επαγγελματική πείρα, καθώς και η πείρα, την οποία έχει αποκτήσει ο αιτών στο κράτος υποδοχής, πληρούν, μερικώς έστω, τις σχετικές ουσιαστικές προϋποθέσεις που απαιτούνται στο τελευταίο αυτό κράτος...
- ...το κράτος υποδοχής μπορεί να προβαίνει σε συγκριτική εξέταση των απαιτούμενων από το ίδιο διπλωμάτων με εκείνα του κράτους προέλευσης, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τις **διαφορές των εννόμων τάξεων**, δεν μπορεί όμως να αρνηθεί την ικανοποίηση του σχετικού αιτήματος με **μόνη** την αιτιολογία ότι πτυχίο νομικής... ..δεν έχει τύχει ακαδημαϊκής αναγνώρισης στο κράτος υποδοχής...

Σκέψη 16:

- ...από τις διατάξεις του Κώδικα Δικηγόρων, ερμηνευόμενες σε συνδυασμό με τις διατάξεις του ν. 3328/2005 περί Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π... ..ο Έλληνας νομοθέτης θέσπισε ειδική διαδικασία εξέτασης και αξιολόγησης των αιτημάτων εγγραφής στα βιβλία ασκουμένων δικηγόρων...
- ...προβλέπεται αρμόδιο όργανο και ειδική διαδικασία για τη διενέργεια αξιολόγησης, η οποία αφορά στην εξέταση επαγγελματικής ισοτιμίας των προσκομιζομένων τίτλων σπουδών και στα κριτήρια αξιολόγησης...
- ...η Επιτροπή Αξιολόγησης προβαίνει σε συγκριτική εξέταση των εν γένει επαγγελματικών προσόντων των πτυχιούχων...
- ...κατά την εξέταση αυτή λαμβάνονται υπόψη οι τίτλοι σπουδών... ..τα γνωστικά αντικείμενα... ..τα δικαιολογητικά που προσκομίζει... ..η εν γένει εμπειρία σε εργασίες νομικής φύσης..., συνεκτιμώνται δε ιδιαίτερως οι διαφορές των ευρωπαϊκών εννόμων τάξεων...
- ...επίσης, λαμβάνεται υπόψη αν τα επαγγελματικά προσόντα του υποψηφίου επαρκούν καταρχήν για την ανάληψη δικηγορικών δραστηριοτήτων που επιτρέπονται σύμφωνα με το άρθρο 12 του Κώδικα Δικηγόρων...
- ...σε περίπτωση διαπίστωσης αντιστοιχίας... ..δέχεται την εγγραφή αναδρομικά από την ημερομηνία αίτησης...

- ...αν διαπιστωθεί έλλειψη... ...παραπέμπει το φάκελο με αιτιολογημένη απόφαση στη Μόνιμη Επιτροπή Δοκιμασίας Επάρκειας, η οποία αποφασίζει για τα μαθήματα στα οποία θα υποβληθεί σε εξέταση...
- ...η Επιτροπή Αξιολόγησης δεν είναι υποχρεωμένη να εγγράψει τον υποψήφιο ως ασκούμενο δικηγόρο, στηριζόμενη αυτοτελώς στην απόφαση του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π... ...ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. είναι αρμόδιος να κρίνει μόνο περί της ακαδημαϊκής ισοτιμίας, όχι της επαγγελματικής...
- ...αν ο υποψήφιος επικαλεσθεί και προσκομίσει πράξη του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη να συνεκτιμήσει την πράξη αυτή και δεν έχει τη δυνατότητα να αμφισβητήσει την ακαδημαϊκή αξία του προσκομιζόμενου τίτλου, επικαλούμενη ελλείψεις ως προς το περιεχόμενο των γνώσεων που αυτός πιστοποιεί... ...δοθέντος ότι έχουν αποτελέσει (τα ανωτέρω κριτήρια λ.χ. διάρκεια σπουδών, τρόπος διδασκαλίας κ.λπ.) αντικείμενο κρίσης του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π....
- ...η Επιτροπή Αξιολόγησης έχει τη δυνατότητα, κατά το στάδιο διερεύνησης των επαγγελματικών προσόντων του υποψηφίου, λαμβάνοντας υπόψη την κατά κοινή πείρα διαφορετικότητα των εθνικών εννόμων τάξεων και τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, να διαπιστώνει αιτιολογημένα τυχόν ελλείψεις του υποψηφίου όσον αφορά τις γνώσεις ελληνικού δικαίου, οι οποίες θεωρούνται απαραίτητες... ...και τις οποίες, κατά τεκμήριο, κατέχει ο πτυχιούχος νομικής σχολής ημεδαπού Α.Ε.Ι....
- ...μειοψήφησαν... ...η Επιτροπή οφείλει να λάβει υπόψη τον τίτλο σπουδών..., ...συνεκτιμώντας τον στο πλαίσιο συνολικής αξιολόγησης των προσόντων... ...που απαιτούνται για την άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος στην Ελλάδα... ...η τυχόν αναγνώριση του τίτλου από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. και η προσκόμιση αυτού... ...δε συνιστά νόμιμο λόγο για την υποχρεωτική αποδοχή... ...το δικαίωμα του αιτούντος δεν στηρίζεται στην εγγενή ακαδημαϊκή αξία του προσκομιζόμενου τίτλου... ...αλλά στο ότι ο τίτλος αυτός παρέχει αντίστοιχο δικαίωμα εγγραφής στα βιβλία ασκουμένων δικηγόρων εντός του κράτους μέλους στο οποίο αυτός έχει χορηγηθεί ή αναγνωρισθεί... ...η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη να συνεκτιμήσει... ...και τον προσκομιζόμενο τίτλο σπουδών, χωρίς ούτε να μπορεί να αρνηθεί νομίμως την αναγνώριση των οικείων επαγγελματικών προσόντων λόγω μη ακαδημαϊκής αναγνώρισης, ούτε να είναι υποχρεωμένη να αναγνωρίσει επαγγελματική ισοτιμία του τίτλου επειδή υπάρχει αναγνώριση αυτού από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π... ...έχει την ευχέρεια... ..να διαπιστώνει αιτιολογημένα τυχόν ελλείψεις του υποψηφίου ως προς το αντικείμενο και το περιεχόμενο των γνώσεων... ...να στηριχθεί και σε κριτήρια που συνδέονται με τη διαδικασία και τις ουσιαστικές προϋποθέσεις απόκτησης του τίτλου...

Σκέψη 17:

- ...η υποβολή του ασκούμενου δικηγόρου... ...σε διαδικασία αξιολόγησης των εν γένει προσόντων του δικαιολογείται από λόγους δημοσίου συμφέροντος συναπτόμενους με τις επιστημονικές ικανότητες...
- ...τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη, όπως τίτλοι σπουδών... ...γνωστικά αντικείμενα... ...δικαιολογητικά που προσκομίζει... ...η εν γένει εμπειρία του σε εργασίες νομικής φύσης, συνεκτιμωμένων και των διαφορών των ευρωπαϊκών εννόμων τάξεων... ...είναι κατ' αρχήν πρόσφορα...
- ...η διαδικασία αξιολόγησης δεν συνεπάγεται αυτοδικαίως την υποβολή του υποψηφίου σε δοκιμασία επάρκειας...
- ...με την υποβολή του ασκούμενου, μετά τη συμπλήρωση δεκαοκτάμηνης άσκησης, σε γραπτές εξετάσεις «σε πρακτικά θέματα» για την απόκτηση τη δικηγορικής ιδιότητας, εξυπηρετείται κυρίως άλλος σκοπός, ήτοι η εξακρίβωση της επάρκειας των γνώσεων που έχουν αποκτηθεί κατά την περίοδο της άσκησης...
- ...ο μνημονευθείς περιορισμός στην πρόσβαση της πρακτικής άσκησης δικηγορίας... ...δεν παρίσταται απρόσφορος ούτε προδήλως δυσανάλογος... ...δεν παραβιάζεται η διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 του Συντάγματος... (επαγγελματική ελευθερία)

- ...το σύστημα συγκριτικής αξιολόγησης... ...έχει τεθεί κατ' ορθή εφαρμογή των κριτηρίων που επιτάσσονται από τη νομολογία του ΔΕΕ... ...δεν παραβιάζονται οι διατάξεις... (άρθρα 45 και 49 Σ.Λ.Ε.Ε.)
- ...δεν τίθεται ζήτημα δυσμενούς μεταχείρισης των πτυχιούχων αυτών έναντι των πτυχιούχων νομικών σχολών των ελληνικών πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, εφόσον οι δύο αυτές κατηγορίες τελούν υπό διαφορετικές συνθήκες... ...η υποβολή μόνο των αποφοίτων της αλλοδαπής σε διαδικασία αξιολόγησης... ...δικαιολογείται ενόψει της διάκρισης μεταξύ ακαδημαϊκής και επαγγελματικής αναγνώρισης, από λόγους δημοσίου συμφέροντος και τη φύση των καθηκόντων της πρακτικής άσκησης δικηγορίας που απαιτούν επαρκείς γνώσεις ελληνικού δικαίου... ...αβάσιμος ο λόγος ακυρώσεως περί παραβίασης του άρθρου 4 παρ. 1 του Συντάγματος που κατοχυρώνει την αρχή της ισότητας, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 45 και 49 της Σ.Λ.Ε.Ε....

Σκέψη 18:

- ...αβάσιμος ο λόγος ακυρώσεως περί υποχρέωσης της Επιτροπής να δεχθεί την εγγραφή του αιτούντος χωρίς να τον υποβάλει σε διαδικασία αξιολόγησης... ...διότι επί των αιτημάτων εγγραφής... ...ανεξαρτήτως αν τα πτυχία έχουν αναγνωριστεί από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. ως ισότιμα και αντίστοιχα... ...ή έχουν αποκτηθεί κατόπιν σπουδών σε αλλοδαπό ή ελληνικό δίκαιο... ...αποφαίνεται η Επιτροπή Αξιολόγησης μετά από διαδικασία αξιολόγησης των επαγγελματικών τους προσόντων...
- ...ο προσκομιζόμενο τίτλος από... ...ακόμη κι αν έχει αποκτηθεί μετά από παρακολούθηση προγράμματος σπουδών με τίτλο «κατεύθυνση ελληνικού δικαίου», είναι πτυχίο νομικής σχολής πανεπιστημιακού ιδρύματος άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την αξιολόγηση του οποίου αρμόδια είναι η Επιτροπή Αξιολόγησης.

Σκέψη 19:

- Περιεχόμενο της προσβαλλομένης

Σκέψη 20:

- ...η Επιτροπή Αξιολόγησης, κατά παράβαση των... ...διατάξεων του Κώδικα Δικηγόρων και της... ...υπουργικής απόφασης... ...σε συνδυασμό με τις διατάξεις περί Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., όχι μόνον **δεν συνεκτίμησε** την αναγνώριση του τίτλου σπουδών του αιτούντος από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. αλλά αντιθέτως **ερεύνησε εκ νέου** την ισοτιμία και την αντιστοιχία που προσκομιζόμενου τίτλου σπουδών...
- ...Και θα είχε μεν η Επιτροπή Αξιολόγησης, στην περίπτωση αυτή, την ευχέρεια, κατά τον διακριτικό έλεγχο της επαγγελματικής ισοτιμίας... ...τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, να διαπιστώνει αιτιολογημένα τυχόν ελλείψεις του υποψηφίου, μόνον όσον αφορά τις γνώσεις ελληνικού δικαίου, οι οποίες θεωρούνται απαραίτητες για την κατά το άρθρο 12 του Κώδικα Δικηγόρων αυτοτελή παράσταση ασκούμενου δικηγόρου ενώπιον δικαστηρίων και διοικητικών αρχών.
- ...η Επιτροπή δεν στήριξε την κρίση της περί μη αντιστοιχίας επαγγελματικών προσόντων... ...στο κατά την κοινή πείρα **κριτήριο της διαφορετικότητας των εθνικών εννόμων τάξεων**, εξετάζοντας... ...τον προσκομιζόμενο τίτλο σπουδών νομικής «με κατεύθυνση ελληνικού δικαίου».
- ...η αιτιολογία... δεν παρίσταται νόμιμη, και πρέπει η απόφαση αυτή να ακυρωθεί, η δε υπόθεση να αναπεμφθεί στη Διοίκηση προς νέα νόμιμη κρίση.
- Μειοψηφία: θα μπορούσε η Επιτροπή να στηριχθεί στα ίδια κριτήρια που ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. στήριξε την αναγνώριση ακαδημαϊκών προσόντων, όμως εν προκειμένω, η αιτιολογία είναι ανεπαρκής, διότι: ...η κρίση εκφέρεται αορίστως αφού δεν αναφέρονται ποια συγκεκριμένα μαθήματα που διδάχθηκε ο αιτών στο ... υπολείπονται, από την άποψη των ωρών διδασκαλίας, των αντίστοιχων μαθημάτων των ελληνικών Α.Ε.Ι....

Διατακτικό:

- Δέχεται την αίτηση.
- Ακυρώνει την προσβαλλομένη.

- Απορρίπτει παρεμβάσεις.
- Αναπέμπει την υπόθεση στη Διοίκηση για νέα νόμιμη κρίση.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Βασικό κριτήριο της ΕΑ θα πρέπει να αποτελεί η **διαφορετικότητα των εθνικών εννόμων τάξεων**

Αθήνα, 8 Δεκεμβρίου, 2017
Εκ του Διοικητικού Συμβουλίου

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Φάνης Παυλίδης
fanispavlidis@gmail.com
κιν. 6945-29.30.21

Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Ανδρέας Τερζίμπασης
aterzimpasis@gmail.com

Φοιτῆτικα.εα.γρ